

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

10 Quibus euentis promiſſio acceptata & antea valida desinat obligare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

quia reuerà nihil promissit, sed simulauit se promittere, ex qua simulatione nihil incommodi puelle obuenit. quòd si talis à Iudice rogetur an promiserit, poterit negare etiam cum iuramento; quia reuerà non promissit. quòd si per sententiam Iudicis iubeatur promissum implere, debet parere; si non parendo timeretur scandalum: alioquin non tenebitur. quare potest vertere solum, ne cogatur sententiae in falsa praesumptione fundatae morem gerere, vt in simili docet Sotus lib.7. quaest. 1.a.2.

DVBITATIO IX.

Vtrum promissioni vel donationi iam acceptatae possit apponi aliquod onus, vel impositum tolli.

62 **D**ico Primò, Ante acceptationem promissionis vel donationis, potest onus imponi. vt si dem tibi domum vel agrum sine onere, priusquam acceptes, possum imponere onus, vt mihi vel alteri tenearis inde soluere aliquam pensulam annuam, vel post certum tempus restituere. ratio est, quia potest tota reuocari: ergo multò magis onus imponi.

63 **D**ico Secundò, Post acceptationem non potest vllum onus imponi absque consensu promissarij. Ita Couarruias lib.1. variar. cap. 14. n. 1. ratio est; quia iam consecutus est ius ad rem sine onere, ac proinde sine onere est ei debita. habetur expressè L. Perfecta. 4. C. de donat. quæ sub modo. *Perfecta donatio conditiones postea non capit.*

64 **D**ico Tertio, Si acceptes donationem cum onere in fauorem tertij appposito, ille tertius hoc ipso acquirit ius vt illud onus ei praestes. quod ius transit ad ipsius heredes: est tamen hoc ius reuocabile à donatore vsque ad tempus, quo onus est implendum, nisi fuerit à tertio acceptatum. Ita docet Couarruias num. 3. & 11. Iulius Clarus §. Donatio, q. 13. n. 5. Prior pars colligitur aperte ex L. Quories. 3. C. de donat. quæ sub modo. Altera colligitur ex L. Eum qui. 4. r. Qui sine manumissione ad libertatem perueniunt. vbi significatur à contrario sensu, in potestate venditoris, qui grauenam in fauorem tertij apposuit, esse, illud reuocare ante tempus quo erat implendum. Idem colligitur ex L. 1. & vltima, C. Si mancipium ita fuerit alienatum, &c.

65 **S**ed dubium est, Vtrum sit reuocabile à donatore, postquam tempus aduenit. v. g. dedi tibi domum cum onere, vt post quinquennium cae cedas Petro: transactum est quinquennium: nondum cessisti, nec Petro quidquam significatum: vtrum possim te hoc onere liberare, vel domum meam repetere, vt mihi seruem.

Resp & Dico Quarto, Etsi probabile valde sit, tunc non posse amplius reuocari; tamen contrarium quoque est probabile, nempe posse reuocari à donatore, donec ipse vel alius nomine ipsius acceptauerit quod in ipsius fauore est constitutum, vel donec coeperit impleri. Priorem partem tenet Clarus n. 5. multiq; alij, quos ipse refert. & videtur colligi ex d. L. Quories 3. C. De donationibus quæ sub modo, vbi corrigitur Ius vetus, quo post tempus elapsum, si onus appositum in fauorem tertij non erat praestitum à donatario, concedebatur vt à donatore & ab heredibus eius posset reuocari.

Potest onus illud tolli ante acceptationem tertij.

Alteram partem tenet Couarruias num. 13. & Bartol. in L. Qui Romæ. 122. §. Flauius. num. 1. de verborum obligationibus. ratio est, quia donatio ante acceptationem non est valida: ergo tertius ille non acceptauerit eam per se vel alium, poterit reuocari. Nec obstat d. L. Quories: quia ad eius interpretationem satis est vt heredes donatoris non possint eam reuocare, & vt illi tertio competat actio in donatarium, volente donatore: non autem donatore nolente & reuocante onus impositum.

Aduerte tamen, si tertius ille, in cuius fauorem onus impositum est donationi, sit ciuitas vel causa pia, statim atque fuerit acceptata à donatario, acquirit ius irrevocabile ad actionem in rem: vt patet ex L. vt inter. 23. C. de sacrosanctis Ecclesiis, & docet Couarruias num. 14.

68 **D**ixi, *Posse reuocari à donatore*; quia ipsius heredes non possunt reuocare onus impositum, etiam si nondum sit impletum, nec tempus implendi aduenit. vt patet ex d. L. Quories, & docet Couarruias num. 17: estque sententia communis. Ratio est, quia eius est reuocare, qui donationem liberè fecit. vnde mortuo donatore, onus illud fit irrevocabile. Similiter fit irrevocabile, quando coeperit impleri: quia tunc censetur ille tertius acceptasse, qui enim rem donatam acceptat, satis acceptat ipsam donationem.

DVBITATIO X.

Quibus euentis promissio acceptata & antea valida desinat obligare.

69 **Q**uidam dicunt, eam desinere obligare, quando ita mutatur status rerum vel personarum, vt si promissor hanc mutationem praecogitasset, nolisset promittere vel donare. Ita Nauarr. c. 18. num. 7. & quidam alij. quæ regula in multis casibus est idonea; praesertim quando promissio vel donatio facta est homini. In quibusdam tamen factis Deo, habet difficultatem. multi enim vouent castitatem vel Religionis ingressum, non praecogitantes difficultates obuenturas, quas si prauidissent, nolissent promittere, vt ipsimet testantur: tamen omnium iudicio manent obligati; nam debebant hæc omnia praecogitare, & iuxta monitum Saluatoris, sedere & computare sumptus, qui ad turrim euangelicam extruendam sunt necessarii. vnde si non fecerint, sibi impudent. reuerentia enim diuinæ Maiestatì debita postulat, vt promissio impleatur secundum eum sensum, eamque mentem, quam promissor reipsa habuit explicitè vel implicitè, dum promitteret; non autem secundum eam quam habuisset, si hæc vel illa praesciuisset. Id tamen in promissionibus homini factis non est necessarium, quia hæc facilius reuocantur. vide infra c. 40. dub. 2.

Resp, igitur, Faciliore modo hanc rem explicari posse, si dicamus promissionem desinere obligare, Primò, Si res promissa fiat illicita, vel iniurialis, vel impossibilis. Ita Caietanus q. 113. art. 1. sub finem, & alij Doctores communiter.

70 **S**ecundò, Si status rerum vel personarum ita mutetur, vt promissor secundum iudicium prudentum non videatur illud euentum voluisse comprehendere: quod ex conditione rei promissa, promiss.

67 Ciuitas. Causa pia.

68

69

Promissio facta Deo.

70 Quibus euentis desinat obligare.

71

promissionis, & promissarij dispositione, ceterisque circumstantiis iudicandum est, ut rectè Caietan. suprâ. Ratio est; quia promissio non habet vim nisi ex voluntate & intentione promittentis, quam expressè vel implicite habet dum promittit: ergo ultra hanc intentionem expressam vel prudenter interpretatam, non potest obligare. Confirmatur; quia lex, quæ absolute lata est, non obligat in illis casibus, quos legislator expressè vel interpretatiuè voluit exceptos: atqui promissio est lex quædam particularis, quam sibi quis sponte imponit: ergo non obligabit in illis casibus, quos expressè vel tacite ex prudentum interpretatione censetur excepisse: ut si promissisti operam tuam alteri certo tempore, & filius tuus in morbum incidat, ut non possis eum deserere, non teneris præstare promissum, ut inquit Caietanus. Si puella promissisti nuptias, putans esse virginem, alioquin non promissurus, & postea conitet non fuisse virginem; non teneris eam ducere; quia secundum affectum & intentionem, quam habebas promittendo, non censeris te voluisse obligare ad implendam promissionem, si talem defectum in ea deprehenderes. Nec refert, etiam si iuramento promissionem confirmaueris; quia iuramentum non dat vim promissioni, nisi secundum eam mentem, qua ipsa censetur facta. vnde si promissio habet tacitam conditionem siue ex Iuris interpretatione aut dispositione, siue ex mente promittentis, iuramentum accedens non tollit eam conditionem, sed solum secundum eam confirmat promissionem. vide infra cap. 42. dub. 4. Nec obstat cap. Quemadmodum, de iureiurando; ubi dicitur, *Qui iuravit se ducturum aliquam in uxorem, non posse ei postea obicere fornicationem præcedentem*: quia intelligitur de fornicatione sibi nota, ut colligitur ex Glossâ, §. Præcedentem.

72
Sponsalia.

73

74
Sopitur obligatio promissionis.75
Compensatio in promissis.

Aduertendum est, Eum, qui tempore constituto non impleuit promissum, cum facile posset, non solum obligatione, si postea incidat in paupertatem; sed obligationem pro eo tempore sopiri: vnde cum fuerit soluendo, tenebitur implere promissum. Ratio est, quia iam non est tantum debitor ex promissione, sed ex delicto, eò quod fuerit in mora; per quam moram fuit promissario causa damni, itaque ratione damni, ex mora prouenientis, tenetur. in quo damno continetur & id quod promissum est, & si quid occasione promissionis non impleat præterea incommodi incurrit.

Tertio, Desinit obligare, vel potius consopitur, quando duo vicissim sibi aliquid promiserunt, & alter non vult implere promissum: tunc enim alter non tenetur, sed potest uti compensatione. Nauarrus c. 11. n. 7. citato, putat id solum esse concessum, quando posterior promissio facta est intuitu prioris, veluti in remunerationem; tunc enim si is qui prior promissit non impleat, alterum non teneri: non autem quando secunda promissio alio sine est facta. Sed verius est, siue hoc respectu, siue alio facta sit secunda promissio; si prior non impleat, alterum non teneri. Primò, Quia hæc iura & debita sunt eiusdem rationis; ergo in illis potest fieri compensatio. Secundò, Quia secundus promissor non censetur se voluisse obligare ad præstandum promissum, eo euentu quo contingeret promissarium, qui prior promiserat, fieri ingratum & fidem violare; hæc tamen ingratitudo non est sufficiens ad reuocandam donationem iam

completam. etiam si id quidam affirmant, de quo infra dubit. 14. quamuis donator possit uti compensatione occulta, tantumdem subtrahendo, quantum ille promiserat, si alia via rem promissam consequi nequit.

Quartò, Quando aliquid promissum est ob cautam, quæ non subest: ut si promiseris, quòd putes te accepisse ab ipso aliquod beneficium, cum non acceperis; tunc enim non teneris implere: quia est error circa causam principalem. vide infra cap. 40. dub. 2.

DUBITATIO XI.

Quinam possint donare, qui non.

Respondeo, Eos solos donare liberè posse, qui habent dominium & administrationem, cum facultate alienandi. Qui tantum habent dominium, non possunt donare; quia donatio pertinet ad regimen & dispositionem bonorum. Qui tantum administrationem, non possunt, nisi secundum mentem domini, vel in eius commodum. Qui carent facultate alienandi, non possunt, nisi prout Ius vel Superior id eis permittunt.

Primò igitur, Donare non potest is, qui caret rationis vsu ad id sufficiente: qui talis esse debet, qualis in contradictibus, & votis.

Secundò, *Prodigus*, qui à Magistratu positus est sub curatore; quia adèpta est ei administratio. vnde de qui aliquid à tali acceperit, tenetur restituere.

Tertio, *Impubes*; talis est masculus, qui nondum expleuit annum 14. & femina, quæ nondum 12. ut patet L. finali, C. Quando tutores vel curatores esse desinant, estque communis sententia Doctorum, hunc donare non posse. colligunt id ex L. finali, C. de testamento militis, ubi tribuno impuberi denegatur potestas testandi, etiam de bonis castrensis; eo quòd stabilem mentem nondum sit adeptus, quæ ratio etiam locum habere videtur in donationibus. Ex illa tamen lege non videtur prohiberi donare ad causas pias, sed solum extraneis. idem colligitur L. 2. de pollicit.

Quartò, *Filiusfamilias*, etiam si pubes sit, non potest donare sine consensu expresso vel tacito patris, nisi habeat bona castrensis, vel quasi castrensis. iuxta ea quæ dicta sunt cap. 4. dub. 3. & cap. 12. dubit. 13. Si tamen de his bonis donauerit profusè, ita ut sentiat damnum notabile, potest petere restitutionem in integrum; ut dictum est capite 17. dubit. 9.

Quintò, *Minor 25. annis*, si curatori sublit, donare nequit de bonis suis, quæ neque castrensis, neque quasi castrensis sunt, absque consensu expresso vel tacito, vel debito sui curatoris. censetur autem consensus eius tacitus, vel certè debitus, ut possit donare & expendere pro sua conditione & facultate, prout aliis paris conditionis passim permitti solet: qua in re spectandus est natalium splendor, magnitudo patrimonij, causa donandi, & mos receptus, ut rectè Sarmiento 1. parte de redditibus, cap. 2. num. 5. Si profusè donet vel expendat, peccat; quia contra præscriptum eius, cui tenetur obedire. Rarò tamen ob hanc causam erit peccatum mortale; quia nemini fit iniuria. Vnde illi, quibus donatio est facta, non videntur teneri ad restitutionem, donec donatum à curatore repetatur, vel ipse donator petat restitutionem in

76

77

78

79

80

81

Profusa donatio minoris.

inre-